

Νεολαία

Η νεολαία αποτελεί τομέα εθνικής πολιτικής. Πρόκειται για τομέα που εξαιρείται από την εναρμόνιση της νομοθεσίας των κρατών μελών. Συνεπώς, η ΕΕ διαδραματίζει υποστηρικτικό ρόλο. Ως εκ τούτου, ο άξονας του προγράμματος Erasmus+ που αφορά τη νεολαία προωθεί τις ανταλλαγές νέων εντός της ΕΕ και με τρίτες χώρες. Τα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενίσχυσε τις πολιτικές της έναντι των νέων, όπως φαίνεται από την πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης και του προγράμματος DiscoverEU.

Νομική βάση

Η δράση της ΕΕ στον τομέα της νεολαίας βασίζεται στα άρθρα 165 και 166 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 165 και 166 υπόκεινται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Ο τομέας της πολιτικής για τη νεολαία εξαιρείται ρητώς από την εναρμόνιση της νομοθεσίας των κρατών μελών. Το Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει συστάσεις βάσει προτάσεων της Επιτροπής.

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες [άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)] περιλαμβάνει ένα άρθρο για τα δικαιώματα του παιδιού (άρθρο 24) και ένα άρθρο για την απαγόρευση της παιδικής εργασίας και την προστασία των νέων στον τόπο εργασίας (άρθρο 32).

Στόχοι

Το άρθρο 165 της ΣΛΕΕ προβλέπει τη δράση της Ένωσης με στόχο την προώθηση των ανταλλαγών μεταξύ νέων και μεταξύ διοργανωτών κοινωνικών και μορφωτικών δραστηριοτήτων, δηλαδή των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας, καθώς και, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, με στόχο την προώθηση της συμμετοχής των νέων στη δημοκρατική ζωή της Ευρώπης. Το άρθρο 166 δίνει στην ΕΕ τη δυνατότητα να εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, για να στηρίζει και να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών. Προβλέπει το καθήκον της Ένωσης να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και να ενθαρρύνει την κινητικότητα των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων, ιδίως των νέων.

Εκτός από τα άρθρα αυτά, τα παιδιά και οι νέοι επωφελούνται από τις πολιτικές της ΕΕ σε άλλους τομείς, όπως π.χ. η παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση και η υγεία ή τα δικαιώματα και η προστασία των παιδιών και των νέων.

Επιτεύγματα

A. Στρατηγικό πλαίσιο

1. Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η [στρατηγική «Ευρώπη 2020»](#), που εγκαινιάστηκε το 2010, εστιάζει στους νέους και επικεντρώνεται σε διάφορους στόχους σε σχέση με αυτούς, όπως τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, την αύξηση του ποσοστού των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τη δημιουργία πλήρους δέσμης μέτρων για πρωτοβουλίες πολιτικής σχετικά με την εκπαίδευση και την απασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται το πρόγραμμα «[Η πρώτη σου εργασία μέσω του EURES](#)», ένα πρόγραμμα επαγγελματικής κινητικότητας για τη διευκόλυνση της εύρεσης εργασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη.

2. Στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία κατά την περίοδο 2019-2027: ενεργοποίηση, σύνδεση και ενίσχυση των νέων

Στις 26 Νοεμβρίου 2018, το Συμβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα](#) για τη νέα στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία κατά την περίοδο 2019-2027. Το κείμενο προτείνει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους ακόλουθους τομείς δραστηριοτήτων:

- προώθηση της συμμετοχής των νέων στην κοινωνική και δημοκρατική ζωή·
- διασύνδεση των νέων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και πέραν αυτής με στόχο την προώθηση της εθελοντικής συμμετοχής, της μαθησιακής κινητικότητας, της αλληλεγγύης και της διαπολιτισμικής κατανόησης·
- στήριξη της ενδυνάμωσης των νέων μέσω της ποιότητας, της καινοτομίας και της αναγνώρισης της εργασίας στον τομέα της νεολαίας.

B. Σχετικά προγράμματα δαπανών της ΕΕ

1. Erasmus+ 2014-2020

Το πρόγραμμα [Erasmus+](#) περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για τη νεολαία, για το οποίο διατίθεται ποσό 2,1 δισ. ευρώ περίπου. Οι ειδικότεροι στόχοι του είναι: (1) βελτίωση του επιπέδου των βασικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων των νέων, καθώς και προώθηση της συμμετοχής στη δημοκρατική ζωή στην Ευρώπη και στην αγορά εργασίας, της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, του διαπολιτισμικού διαλόγου, της κοινωνικής ένταξης και της αλληλεγγύης· (2) βελτίωση της ποιότητας της εργασίας στον τομέα της νεολαίας· (3) συμπληρωματική δράση προς τις μεταρρυθμίσεις πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και στήριξη της ανάπτυξης της γνώσης και της τεκμηριωμένης πολιτικής για τη νεολαία· και 4) ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δραστηριοτήτων για τη νεολαία και του ρόλου των εργαζομένων και των οργανώσεων νεολαίας ως δομών υποστήριξης για τους νέους.

2. Erasmus 2021-2027

Στην πρόταση για το νέο πρόγραμμα Erasmus για την περίοδο 2021-2027 ([COM\(2018\)0367](#)), διατυπώθηκε η σύσταση να διπλασιαστεί ο προϋπολογισμός, με ποσοστό 10% περίπου να προορίζεται για δραστηριότητες στον τομέα της νεολαίας. Ένας από τους στόχους της πρότασης συνίσταται στην προώθηση της ευρωπαϊκής

ταυτότητας με την ταξιδιωτική εμπειρία [DiscoverEU](#), η οποία προσφέρει στους νέους ευκαιρίες να ανακαλύψουν την πολιτιστική κληρονομιά και πολυμορφία της Ευρώπης. Στους δικαιούχους του προγράμματος DiscoverEU περιλαμβάνονται μαθητές και σπουδαστές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και ασκούμενοι και εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει απονείμει 50 000 ταξιδιωτικές κάρτες μέσω τριών γύρων αιτήσεων που προσέλαψαν αιτήσεις από 275 000 νέους.

Γ. Άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ

1. Εγγυήσεις για τη Νεολαία

Τον Απρίλιο του 2013, το Συμβούλιο ενέκρινε σύσταση σχετικά με τη δημιουργία του προγράμματος [Εγγυήσεις για τη Νεολαία](#) (ΕΕ C 120 της 26.4.2013, σ. 1). Πρόκειται για δέσμευση-σταθμό που αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι νέοι άνθρωποι θα λαμβάνουν ποιοτική προσφορά για απασχόληση, περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση εντός τεσσάρων μηνών από την απόλυσή τους ή το πέρας της επίσημης εκπαίδευσης. Παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι εκείνα που πρέπει να υλοποιούν και να χρηματοδοτούν την εν λόγω πολιτική, είναι ήδη διαθέσιμη συγχρηματοδότηση από πλευράς ΕΕ για περιοχές με ανεργία των νέων άνω του 25% μέσω ειδικού κονδυλίου του προϋπολογισμού, της πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου^[1].

2. Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης

Το [Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης](#) (ΕΣΑ) αποτελεί πρωτοβουλία που δρομολόγησε η Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2016. Το ΕΣΑ προσφέρει σε νέους μεταξύ 18 και 30 ετών τη δυνατότητα να εργαστούν εθελοντικά ή μη σε προγράμματα στη χώρα τους ή στο εξωτερικό. Έκτοτε 72 000 νέοι έχουν εγγραφεί και 7 000 από αυτούς συμμετέχουν άμεσα σε δραστηριότητες αλληλεγγύης. Τον Αύγουστο του 2018, η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν ορισμένες ιδέες για νέα έργα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης. Συνολικά 44 εκατ. ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ διατέθηκαν για επιλεγμένα προγράμματα, τα οποία θα είναι ανοικτά σε όλους τους νέους σε ολόκληρη την Ευρώπη και πέραν αυτής.

Στις 11 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε την πρότασή της για το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης πέραν του 2020 χορηγώντας 1,26 δισ. ευρώ προκειμένου 350 000 νέοι να μπορέσουν να συμμετάσχουν σε δράσεις αλληλεγγύης ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Πολιτικές για την προστασία των παιδιών

Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC), ως παιδί νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών. Η Συνθήκη της Λισαβόνας έθεσε για την ΕΕ τον στόχο να προάγει τα δικαιώματα των παιδιών, ενώ ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων εγγυάται την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών τόσο από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ όσο και από τα κράτη μέλη.

Στις 15 Φεβρουαρίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού» ([COM\(2011\)0060](#)). Στόχος της είναι να επιβεβαιωθεί εκ νέου η αποφασιστική δέσμευση όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και όλων των κρατών μελών για την προαγωγή, την προστασία και την πραγμάτωση

[1] Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. το θεματολογικό δελτίο [2.3.2](#) σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, τμήμα Β.2.

των δικαιωμάτων του παιδιού στο πλαίσιο όλων των συναφών πολιτικών της ΕΕ, καθώς και η μετατροπή της δέσμευσης αυτής σε απτά αποτελέσματα. Τα δικαιώματα του παιδιού και η πρόληψη της βίας εις βάρος παιδιών, νέων, γυναικών και άλλων ευπαθών ομάδων προστατεύονται και προάγονται επίσης στο πλαίσιο του [προγράμματος «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» \(2014-2020\)](#).

Το 2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν οδηγία σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 132 της 21.5.2016, σ. 1), προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών είναι σε θέση να κατανοήσουν και να παρακολουθήσουν τις διαδικασίες αυτές και να ασκήσουν το δικαίωμά τους σε δίκαιη δίκη, καθώς και για να αποτρέψουν τα παιδιά από την εκ νέου διάπραξη αδικημάτων και να προωθήσουν την κοινωνική τους ένταξη.

4. Νεολαία και μέσα ενημέρωσης

Οι επιγραμμικές τεχνολογίες προσφέρουν μοναδικές ευκαιρίες στα παιδιά και τους νέους παρέχοντας πρόσβαση στη γνώση και επιτρέποντάς τους να επωφεληθούν από την ψηφιακή μάθηση και να συμμετάσχουν στον δημόσιο διάλογο. Ωστόσο, τα παιδιά μπορεί να είναι ιδιαίτερος ευάλωτα στη σύγχρονη τεχνολογία. Εξ αιτίας αυτού, η οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων (ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1) απαγορεύει να συμπεριληφθεί σε γραμμικές τηλεοπτικές υπηρεσίες οποιοδήποτε περιεχόμενο θα μπορούσε να αποβεί ιδιαίτερος επιζήμιος για τους ανηλίκους. Τα περιεχόμενα που ενδέχεται να αποβούν επιζήμια για τους ανηλίκους πρέπει είτε να μεταδίδονται σε χρόνο κατά τον οποίο οι ανήλικοι δεν παρακολουθούν είτε να μπλοκάρονται με χρήση τεχνολογικών μέσων, ώστε οι ανήλικοι να μην αποκτούν πρόσβαση σε αυτά. Όσον αφορά τις υπηρεσίες μη γραμμικών οπτικοακουστικών μέσων κατά παραγγελία, το αντίστοιχο περιεχόμενο μπορεί να γίνει διαθέσιμο μόνο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οι ανήλικοι να μην έχουν πρόσβαση σε αυτό υπό κανονικές συνθήκες. Στις 25 Μαΐου 2016, η Επιτροπή δημοσίευσε νέα νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων. Τα βασικά στοιχεία του συμφωνηθέντος κειμένου περιλαμβάνουν την προστασία των ανηλίκων από περιεχόμενο που θα μπορούσε να τους βλάψει, την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και την προστασία των ανηλίκων από επιβλαβές περιεχόμενο.

5. Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας

Η [Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας](#) είναι μια ιστοσελίδα που απευθύνεται σε νέους σε ολόκληρη την Ευρώπη με σκοπό να ενισχύσει τον προσανατολισμό τους όσον αφορά τις πολλές ευκαιρίες που προσφέρει η ΕΕ σε διαφορετικούς τομείς ενδιαφέροντος, όπως είναι, μεταξύ άλλων, ο εθελοντισμός, η εργασία, η μάθηση, ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα.

6. Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Νεολαίας

Κάθε δύο χρόνια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από κοινού με το Κοινοβούλιο, διοργανώνει την [Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Νεολαίας](#). Σκοπός της είναι να αναδείξει τις δραστηριότητες των νέων σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus και να παρουσιάσει τις διάφορες δυνατότητες κινητικότητας της ΕΕ οι οποίες προσφέρονται στους νέους.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριζε ανέκαθεν τη στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της πολιτικής για τους νέους. Έχει αναλάβει ενεργό ρόλο κατά τη χάραξη των πολιτικών για τους νέους, για παράδειγμα με τα ψηφίσματά του σχετικά με την αξιολόγηση της στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία 2013-2015 (ΕΕ C 215 της 19.6.2018, σ. 212), σχετικά με εγγυήσεις για τη νεολαία (ΕΕ C 440 της 30.12.2015, σ. 67), σχετικά με την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΕ C 316 της 22.9.2017, σ. 76), σχετικά με την απασχόληση των νέων (ΕΕ C 224 της 21.6.2016, σ. 19) και σχετικά με τις πολιτικές δεξιοτήτων για την καταπολέμηση της νεανικής ανεργίας (ΕΕ C 11 της 12.1.2018, σ. 44).

Στις 12 Μαρτίου 2019, το Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τη θέσπιση του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης πέραν του 2020^[2]. Οι βουλευτές του ΕΚ ψήφισαν να γίνει πιο προσιτό το πρόγραμμα στους νέους με λιγότερες ευκαιρίες, όπως τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα από απομονωμένες ή περιθωριοποιημένες κοινότητες, καθώς και στους νέους που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες ή προβλήματα υγείας. Ψήφισαν επίσης τη σαφή διάκριση μεταξύ εθελοντικών δραστηριοτήτων και εύρεσης θέσεων εργασίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κανένας συμμετέχων οργανισμός δεν θα χρησιμοποιεί νέους ως άμισθους εθελοντές όταν ενδεχομένως είναι διαθέσιμες θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας. Η περίοδος εθελοντικής εργασίας θα περιορίζεται σε 12 μήνες και η πρακτική άσκηση θα διαρκεί από δύο έως έξι μήνες. Το Κοινοβούλιο επέβαλε επίσης ελάχιστη διάρκεια τριών μηνών στις συμβάσεις εργασίας. Τέλος, διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης για την περίοδο 2021-2027, προσθέτοντας την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε τρίτες χώρες στις δραστηριότητες του Σώματος.

Στο ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2017 (ΕΕ C 337 της 20.9.2018, σ. 131), το Κοινοβούλιο πρότεινε το επόμενο πρόγραμμα Erasmus+ να επικεντρωθεί σε δράσεις που αποσκοπούν στην παροχή καλύτερων ευκαιριών απασχόλησης για τους νέους. Συνέστησε να ευθυγραμμιστούν οι προτεραιότητες του προγράμματος Erasmus, της στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία και άλλων προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Ομοίως, για το πρόγραμμα Erasmus+ 2021-2027, το Κοινοβούλιο συνέστησε να τριπλασιαστεί ο προϋπολογισμός σε 41 δισ. ευρώ και ποσοστό 10,3% του προϋπολογισμού να προοριστεί στις δραστηριότητες στον τομέα της νεολαίας^[3].

Το Κοινοβούλιο προστατεύει επίσης το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού βάσει αναφορών που υποβάλλονται σε αυτό (ΕΕ C 66 της 21.2.2018, σ. 2) και έχει εγκρίνει ψήφισμα σχετικά με τη μείωση των ανισοτήτων με ιδιαίτερη έμφαση στην παιδική φτώχεια (ΕΕ C 366 της 27.10.2017, σ. 19). Εστιάζει επίσης στα δικαιώματα των παιδιών εκτός των συνόρων της ΕΕ, προωθώντας ψηφίσματα σχετικά με την κατάσταση των παιδιών σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως για παράδειγμα σχετικά με την εκπαίδευση των παιδιών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και σε παρατεταμένες κρίσεις (ΕΕ C 366 της 27.10.2017, σ. 151) ή σχετικά με τον υποσιτισμό των παιδιών στις αναπτυσσόμενες

[2]Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_T8(2019)0150.

[3]Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0324.

χώρες (EE C 289 της 9.8.2016, σ. 71). Το 2015, ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο Διαδίκτυο (EE C 316 της 30.8.2016, σ. 109)^[4]. Κατά τη διάρκεια της συνόδου ολομέλειας του Οκτωβρίου του 2018, ενέκρινε τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για αναθεωρημένη οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων (EE C 11 της 13.1.2020, σ. 64). Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, θα απαιτηθεί από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς να μειώσουν την έκθεση των παιδιών σε διαφημίσεις ανθυγιεινών τροφίμων ή ποτών· το περιεχόμενο που υποκινεί τη βία, το μίσος και την τρομοκρατία θα απαγορευτεί· και η άσκοπη βία και πορνογραφία θα υπόκεινται σε πολύ αυστηρούς κανόνες.

Προκειμένου να ενθαρρύνει τους νέους να επιδιώξουν την πραγματοποίηση δικών τους ευρωπαϊκών προγραμμάτων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθιέρωσε το 2008 από κοινού με το Ίδρυμα που απονέμει το Διεθνές Βραβείο «Καρλομάγνος» στο Άαχεν το [Ευρωπαϊκό Βραβείο Καρλομάγνου για τη Νεολαία](#), το οποίο απονέμεται κάθε χρόνο σε προγράμματα που προωθούν την κατανόηση σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Pierre Hériard
01/2020

[4] Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. το θεματολογικό δελτίο [3.6.2](#) σχετικά με την πολιτική στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων και των μέσων ενημέρωσης.

